

Legutóbbi személyes találkozásunkkor, bár el-el csukló hangon folyt beszélgetésünk, mégis, ha a Berek sorsa került szóba, szemében ugyanaz a különös tűz égett, mint régen.

Én megértem a Jó Istent, hogy az Égi Bereknek is kell őrzője legyen, és ott is szükség van jó emberekre, de egy kis haladékat kaphattunk volna még.

De elhangzott az a hívó szó, amely minden földi marasztalásnál erősebb, s a napbarnított szélcserezett kezet körül fonják Bálint apró ujjacskaí és Ele bácsi mint igazi nagyapó mesébe kezd: tudod kis unokám, most Vörs határában a nádlevelek fázosan zizegnek, éjjelent hűvös szelek borzolják a tó tükrét, s hamarosan nagy csapatokban vonulnak délebbre a zajos nyári ludak...

Balogh László

Szircsák Ferenc (1923–2010)

B é l a p á t f a l v á n született, s az ottani gyönyörű erdős környezet adta az indítást a későbbi életét meghatározó erdészhivatáshoz. Középiskolai tanulmányai befejeztével már egyértelmű volt számára a jövő: Sopron, majd az erdő. 1947-ben szerezte meg erdőmérnöki diplomáját, majd mérnök-gyakornokként többek közt a Felvidéken is dolgozott, erősítve az alapokat a majdani hivatáshoz. Szakmai munkásságát a Bükk erdeiben kezdte, majd a Gödöllői Állami Erdő- és Vadgazdaság, a gödöllői

dombvidék lett az otthona. A szakmai kihívásoknak és az invitálásnak nem tudott ellenállni, így 1968-ban áthelyezték az MN Budapesti Erdő-, Vad- és Mezőgazdasághoz erdőművelési csoportvezetőnek. Számátalan új erdő őrzi és igazolja munkásságának eredményét Kaszóban, Bujákon, Süttön, Uzsán és Lovasberényben.

1972-től az OEE helyi csoportjának titkára volt egészen nyugdíjazásáig, 1983-ig.

Nyugdíjasként sem távolodott el az erdőtől, 1985-ig az erdőgazdaság szaktanácsadója, majd a Bükkben magánerdők kezelője volt.

Hosszantartó betegséget követően 87 éves korában érte a halál. Szűk családi és volt munkatársi körben búcsúztattuk az agárdi temetőben. Mi – volt munkatársai – és erdeink fái őrzik emlékét.

Bartucz László

Emlékek Páldy Gézaról

Színes egyéniség, mondhatom unikum volt. Olyan Hemingway-típus. Sok történetet tudnék róla mesélni... Kettőt el is mondok:

1962 júniusában felvételiztem Sopronba. Helyszűke (vagy piarista érettségim) miatt nem vettem fel. Lelkiállapotomat csak az tudta megérteni, aki már volt hasonló helyzetben. De nem adtam fel, így nem csoda, hogy mindent elkövettem annak érdekében, hogy erdészeti tudományokból mérnöki diplomát szerezsek. Ezért mindjárt jelentkeztem az NDK-ba a Drezda-tharandti egyetemre is.

A felvételi 1963 januárjában Gödöllőn volt. Már nem emlékszem, hányan voltunk. Talán úgy húszan. Emlékszem viszont arra, hogy a felvételizők között volt egy jókötésű, tőlem még egy fejjel magasabb legény is. (Ilyen lehetett Piedone ifjúkorában). Páldy Gézának hívták. Ő is az NDK-ba kívánt kijutni.

A felvételin mindössze néhány szót váltottunk, azután együtt utaztunk a HÉV-en vissza Budapestre. Sok mindenről beszélgettünk. Egyszer csak váratlanul ezt mondta: Ide figyelj! Engem előfelvétellel már felvettek Sopronba. Ha a németekhez is felvesznek, akkor neked adom a német helyemet!

Mindezt tökéletes természetességgel gondolta, mondta. Én meg ott helyben hasonló természetességgel gondoltam végig, hogy amikor megkapja a felvételt közlő levelet, hogyan hívja fel a Felvételi Bizottság Elnökét, és mondja neki: Professzor Úr! Nem élek ezzel a lehetőséggel, de a helyemet kérném odaadni a Bánó Lacinak!

Mindez kacagtató fantazmagória volt, de nem ez volt a lényeg. A lényeg a magatartásából sugárzó segítőkészség és szeretet volt... az a bizonyos Selmeci Szellem... mely manapság oly sokszor hiányzik...

* * *

A történetet nem tőle hallottam, csak róla és Simiről. Így elbeszélésem pontatlan is lehet, de hát a Mátyás királlyal kapcsolatos történetekkel is megesis az ilyesmi.

Simi – ha a nevét jól írom: Shimilis Yiorgu – Etiópiából érkezett Sopronba erdőmérnök-hallgatónak. Amolyan „etiópbarna”, másfél méter magas, kedélyes, jó humorú, szeretetre méltó fickó volt. Ha egy nemzetközi labdarúgó mérközésen legyőzték a magyar válogatottat, nála szomorúbb ember nem volt a kollégiumban. – Vesztettünk! Vesztettünk! – mondta szomorúan, és úgy csóválgatta a fejét, hogy az majdnem leesett a nyakáról.

Történetünk színhelye a Várkapu presszó volt. Időpont: egy hagyományos, alkoholgőzös éjszaka.

Simi – enyhén spiccesen – úgy ítélte meg, hogy a percekkel előtte felszedett kis pillangóját a szintén ott levő és szintén enyhén spicces Páldy Géza el akarja szeretni. Ezért harcias lélekkel odament Gézához, és rövid szóváltás után egy hatalmas pofont adott neki.

Gézára azonnal többen ráugrottak. Attól féltek, hogy ha Géza visszaüt, akkor Simiből őrlött kávépor lesz. Géza azonban nem ütött, csak nézett Simire, és jellegzetes köhécselésével tudatta, hogy az alkoholtól lelassultan mérlege-

li a helyzetet. Azután... csak ült tovább, de nem ütött vissza...

Másnap Gézát egy buzgó BM-es besúgócska – aki feltehetően a helyszínen volt – feljelentette a rendőrségen. A feljelentés tárgya: Fajgyűlölő magatartás nyilvános helyen.

A rendőrség szokatlanul ésszerű magatartást tanúsított. Az ügyet átutalta az Egyetemre.

Káldy József professzornak, az akkori dékánnak kellett a renitens „fajgyűlöletet” rendbe tennie, és a bűnöst méltó büntetésben részesítenie. Az eljárás során Simi közölte a dékán úrral, hogy ha ebből az esetből Páldy Gézának baja lesz, akkor neki becsületbeli kötelessége, hogy otthagyja a soproni Alma Matert.

Káldy dékán úr döntött. Bölcsen. Páldy Gézát száz forint külön eljárási díjjal bírságolta meg. Amikor ezt Simi megtudta, ragaszkodott hozzá, hogy a felét ő fizesse, és ezzel szent lett a béke. Úgyisintén 50-50% arányban fizették azt a számlát is, amely a dolgok illeténi való alakulása miatt érzett örömmükben egy kocsmában fogyasztott alkoholemennyiség ellentételeképpen a főúr számláján volt látható.

Történnék ma ilyen szép dolgok??

Bánó László

* * *

Gézi, a rapsic

Nagyon jó barátom volt. Valószínűleg a szabadságvágy kötött össze bennünket. A kötelék haláláig megmaradt. Talán a vadászat volt, amiben lélekben nem egyeztünk. Engem, a „széplelkű farizeust” mindig taszított az élet elvételésének gondolata, de szívesen ücsörögtem vele a kora nyári langy estéken őzre, disznóra várva a magasleseken, és még szívesebben főztem a különféle vadhúsból ezt-azt. No meg örömmel tettem

eleget felkérésének, hogy kamerával rögzítsem a gazdag német gyárosok vadászatait. Gondoltuk, jól jön egy kis különkereset, nem sejtve hogy „Günterék” sajnálják fejenként az ötven márkát, még akkor is ha életük első disznájának elejtését rögzítettem az őszi színekben pompázó Mecsekben.

Géza megszállott vadász volt. Nem számított eső, hófúvás, húsfokos dermesztő hideg, ő ment, mint ahogy egy igazi vadászhoz illik. Főképp, ha vadásztársasági elnök is egyben.

A számtalan együtt töltött szilveszter egyike előtt afféle évzáró vadászaton volt. Amíg mi a mészkemencei vadászházban hangolódunk a másnapi pezsgőzésre, Géza Karikás Péterrel, a Ceaușescu idők bukaresti kulturális attaséjával ment el a vaddisznóhajtásra. Petrus (akinek diplomata rendszámú kocsiával rengeteg könyvet, vaját, egyéb hiánycikket hordtunk Erdélybe) sem volt nagy vadász, de izgalommal nézte végig a zsákmányszerzés csínját-bínját.

Ám szilveszterkor nemcsak inni szoktak, hanem jóféle káposztával, kocsonyával alapozni is.

A Páldy család mindig is gavallér vendéglátó volt. Géza valószínűleg átérzte a helyzetet, és a vadászházban maradt asszonynépre, valamint a gyermekek siserahadára gondolt, amikor „reszelni kezdte az ördög”. Petrus mesélte később, hogy a magaslesen ücsörögve kémlelték a szemközti, vastag hóbundába öltözött erdős dombot, amikor egy süldőforma magányos disznó csúszkált komótosan lefelé. A lövés helyben marasztalta. A szomszéd puskás – hallva a becsapódás hangját – integetett, hogy gratulál a lövéshez. Géza jelezte, hogy elhibázta. Ekkor kapcsolt Petrus, majd megegyeztek, hogy ennél frissebb húsból csak disznóvágáskor lehet enni igazi rántott szeletet. A vadászházban várakozók létszáma csak nyomatékositotta a közel sem etikus elgondolást. (Különösen nem egy vadászati felügyelőtől.)

Vége a vadászatnak. A terítéket annak rendje-módja szerint számba vették. Csak egy hiányzott, amelyik ott fektült dermedten a domboldalban. Elinult hazafelé a hajtók és puskások hada, ki-ki saját kocsijával vagy utasként a kollégáival. Gézáék utolsónak maradtak. Vártak egy kicsit, majd komótosan bepakolták a fegyvert, hátizsákot a Wartburg combi csomagterébe, és elindultak a tetem felé. A harminc centis hó ellenére villámgyorsan helyezték a süldőt a hátizsák mellé. De biztos, ami biz-

tos, a vadászkatól alól meredező vadisznólábakra ráhúztak egy pár gumicsizmát. Egyet az elsőkre, egy csizmát a hátsókra. Igazolva bölcs előrelátásukat, mert az első kanyar után észrevették, hogy az egyik vadásztárs egyedül bandukol Pécsvárad irányába.

Amikor stoppoló kézjelzését látták, már-már megesett rajta a szívük, de a bokrokból az útra visszaváltó kutya látványa Gézát is eltérítette szándékától, hogy a fékre lépjen. „Még mit nem, hátra a csomagterébe?” – inkább gázt adott, jelezve hogy az elakadás veszélyét emígyen kívánja elkerülni.

A rapsickodás első, nehezebb fele ezennel megvolt. De ott volt a második felvonás, a nyúzás, feldolgozás, és a mindezzel járó melléktermékek eltüntetése. Különösen, amikor mindezt a helyben lakó gondnok előtt is titkolni kellett, és aki vendéglátói mivoltában minden szavunkat, mozdulatunkat lestte. Éjfél után végeztünk mindezzel a kazánház jótékony melegében. A bőrt,

belsőseget azonnal tűzre vethettük. Másnap hegyekben állt a bepanírozott, sütésre váró vadisznószeletek tömege.

A szilveszterre készült kocsonyát már nem tudtuk megenni. A tányérok-ból jobb híján nejlonzacskókba kellett eltüntetni a rabsiczsákmány utolsó bizonyítékát. (Egy kocsonya véletlenül kicsúszott a zacskóból, és majd' fél métert visszapattant a konyha kövéről, jelezve, hogy igazi kocsonyát csak vadisznóból érdemes főzni.)

Ám az igaz, hogy vadászembert nem lehet átverni. Búcsúzkodáskor a vendéglátónk egyértelmű célzással hozta Géza tudomására, hogy az éjszaka a kéményből kiáramló szagok alapján mindent tud.

Mosolyogva néztek egymásra, majd Géza megszólalt. „De azt nem tudod, hogy hány éves volt...”, és micsoda homloklovás.”

Ennyiben maradtak.

Pápai Gábor

A természet kebelén

Ismét kezembe akadt egy jó tollú szerzőnek a műve – aki valójában nem írónak, született –, hiszen *prof. dr. Gánti Tibor* a biológiai tudományok doktora és még számtalan kitüntetés tulajdonosa. A nemrég elhunyt szerző azok közé tarto-

zik, aki megszállott természetvédő, s mint ilyen nemcsak a kerek egészet, a nagy igazságokat veszi észre, hanem tudja és ezt sajátos logikával tudatosítja is, hogy minden az apró részletekből tevődik össze, így mindennek jelentősége van. A látszólag kis dolgok sérülése nagyobb bajt is okozhat. Vagyis a híres mondás a patkószöveget elvesztő lóról, melyből a haza bukása következik. Mondhatjuk, vadászíró, és szerencsések azok, akik a Börzsöny déli lankái és Visegrád környékén laknak, mert ott van ő „hon”, így megfigyeléseinek jó része is az e térségben lakó olvasókat gazdagítja. Nem vagyok vadász, így valószínűleg „szegénységi bizonyítványt” állítok ki magamról, ha bevallom: nem tudtam a szalonka életmódjáról azt a gyönyörűséget, hogy a tojó akkor, ha a kikelő fiókák az első 8-10 napban kénytelenek szilárd talajban táplálékot keresni, „két lába közé fogja őket, faroktollait lehajítja a hasa alá, így támasztva meg a fiókat, és a talaj fölött 1-2 méter magasságban repülve átszállítja őket nedvesebb területre, ahol a fiókák maguk is tudnak táplálkozni”. Hát nem csodálatos!

Jó olvasást kíván:

Pápai Gábor

